

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

**Jihomoravský inspektorát - oblastní pracoviště
Brno**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Prušánky, okres Hodonín

696 21 Prušánky 289

Identifikátor školy: 600 116 000

Termín konání orientační inspekce: 12. - 14. únor 2002

Čj.	126 73/2002-5174
Signatura	ol7cv103

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Prušánky, okres Hodonín je úplnou základní školou, která je zřízena Obcí Prušánky od 1.7.2001 jako příspěvková organizace. Základní vzdělání, výchovu a přípravu pro další studium a praxi poskytovala škola v době konání inspekce 282 žákům ve 13 třídách. K výuce je využíváno 12 kmenových a 4 odborné učebny, tělocvična, dílny, gymnastický sál, školní hřiště a školní pozemek. Součástí ZŠ je školní družina a školní jídelna.

Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola č. j. 16 847/96-2. Škola je zařazena do experimentálního ověřování integrace žáků s mentálním postižením do běžné základní školy. Do tohoto experimentu je individuálně zařazena jedna žákyně s diagnózou mentální retardace a sociální nezralosti, která se učí podle vzdělávacího programu Zvláštní škola č. j. 22 980/97-22.

V průběhu orientační inspekce nebyla provedena kontrola školní jídelny.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Průběh a výsledky vzdělávání byly hodnoceny na základě hospitační činnosti na 1. stupni ZŠ v předmětech český jazyk a matematika (jsou zhodnoceny souhrnně), na 2. stupni ZŠ v předmětech český jazyk, dějepis, občanská výchova, matematika a fyzika. K hodnocení podmínek pro poskytované základní vzdělání a výchovu využila školní inspekce také kontroly povinné dokumentace, písemností žáků, rozhovorů s učiteli a žáky, výchovnou poradkyní, ředitelkou a zástupkyní školy. Kvalita výuky sledovaných předmětů byla hodnocena v oblasti plánování a přípravy výuky, podmínek výuky, organizace, forem a metod výuky, motivace a hodnocení, interakce a komunikace.

První stupeň ZŠ

Český jazyk a matematika

Českému jazyku a matematice je vyučováno v souladu s učebními dokumenty, specifické vzdělávací cíle odpovídaly učebním osnovám a vycházely z dříve získaných zkušeností žáků. Cílem výuky bylo rozvíjet u žáků především poznávací složku vzdělávacího procesu, méně byl kladen důraz na obecné kompetence, dovednosti a hodnotový systém žáků. Všechny učitelky mají zpracované individuální vzdělávací plány pro dva žáky integrované a pro žáky se specifickými poruchami učení. V přípravě na výuku se však zaměřily pouze na žáky integrované, ojediněle se připravily na práci s žáky se specifickými poruchami učení. Při čtení s porozuměním a v matematice při týmové práci byly plněny cíle směřující k rozvoji sociálních kompetencí. Tématické plány jsou spíše formální, jejich kontrolou bylo zjištěno, že perspektivní příprava vyučujících postrádá prvek komplexního pojetí plánování výuky za celý první stupeň. Bezprostřední příprava na jednotlivé hodiny byla celkově velmi dobrá.

Jedna vyučující dokončuje předepsané studium na vysoké škole. Jinak všechny učitelky splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti dané příslušnou právní normou. Průběžně se dle potřeby a finančních možností dále vzdělávají. Výuka probíhala na jedné straně v pěkném a podnětném prostředí učeben, které bylo vyzdobeno vkusnými výtvarnými pracemi žáků, mnemotechnickými učebními pomůckami jak pro český jazyk tak i matematiku, na druhé straně v průměrných psychohygienických podmínkách. Ve sledované

výuce chyběla často relaxace nebo aktivity snižující únavu žáků. Názorné učební pomůcky byly využity především ve výuce matematiky. Učebnice, pracovní sešity a jiné učební texty žáci používali účelně, didaktická technika ani moderní vyučovací prostředky, ačkoli si jejich použití vyžadovala organizace výuky, využity nebyly. Učební pomůcky, které má škola pro výuku českého jazyka a matematiky k dispozici jsou většinou zastaralé. Názornost výuky byla zabezpečena v matematice na velmi dobré, v českém jazyku na průměrné úrovni.

Styl tradičního pojetí vyučování s frontálními metodami (především v českém jazyku) se účelně a vyváženě střídal s aktivním učením, skupinovou a týmovou prací žáků v matematice, kde žáci pracovali s velkým zapojením, učili se spolupráci, vzájemně si pomáhali a nesli odpovědnost za výsledky své práce. I když se skupinové aktivity objevily i v hodinách českého jazyka-mluvnici (přídavná jména, mluvnické kategorie, tvrdé a měkké slabiky, analýza a syntéza slabik, věta a slovo), nešlo o rozvoj sociálních dovedností, protože žáci postupovali přesně podle pokynů vyučujících. Proces učení byl založen na předávání poznatků a ověřování úrovně jejich osvojení. Převažovala role učitele, která rozvoj tvořivosti žáků příliš nepodporovala. Účinnost výuky, celková organizace vzdělávání, metody a formy práce měly v českém jazyku průměrnou úroveň. V hodinách matematiky (sčítání a odčítání s přechodem přes desítku, desetinná čísla, jednotky délky) se organizace, metody a formy práce účelně střídaly, podporovaly aktivitu žáků, měly větší vliv na rozvoj kompetencí a dovedností. Proces učení byl efektivnější nejen z hlediska metod a forem, ale také z hlediska účelného využití času.

V průběhu sledované výuky učitelky žáky účinně motivovaly, ale úvodní motivace většinou chyběla. Vyučující hodnotily výkony žáků, popřípadě jejich pracovních skupin, sice adresně, ale zapomínaly často hodnocení zdůvodňovat. Velmi povzbudivý dopad mělo vždy na žáky kladné hodnocení, negativní hodnocení náhodně vzniklé situace se objevilo pouze v jednom případě. Oblast motivování a hodnocení práce žáků byla na průměrné úrovni.

Žáci pracovali se zájmem, výukových činností se aktivněji účastnili v matematice, v českém jazyku spíše reagovali na podněty vyučujících. Převažoval verbální projev učitelek. Jejich dominující role neumožňovaly žákům efektivněji dokazovat své myšlenky a názory, volit alternativní postupy řešení úkolů. Interakce probíhala v klidné atmosféře důvěry a sociálního klimatu. Žáci se v průběhu inspekce chovali přirozeně a velmi slušně.

Celkově byla kvalita výuky ve sledovaných jevech v matematice na velmi dobré úrovni, v českém jazyku na průměrné úrovni.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti na prvním stupni

Výsledky výuky sice nebyly hodnoceny žádnými standardizovanými evaluačními nástroji, ale žáci prokazovali v matematických operacích velmi dobré dovednosti, uměli správně a bezchybně sčítat a odčítat s přechodem přes desítku, převádět jednotky délky, operovat s desetinnými čísly, v českém jazyku uměli dobře využívat gramatických pravidel a dokázali si zdůvodňovat jejich užití.

Osobnost žáků je vyučujícími rozdílně respektována a podporována. Pozitivem tohoto vztahu je vzájemná důvěra a velmi kvalitní práce s integrovanými žáky, velmi dobrá organizace práce v matematice a užití alternativních metod, které umožnily žákům učit se spolupracovat a navzájem si pomáhat. Negativem je převažující role učitele, která respektuje více obsah vzdělávání, méně oblast sociálních a obecných kompetencí, které jsou pro rozvoj žáků činnostně pojímaného zvoleného vzdělávacího programu prioritní. V případě aktivního učení a kooperativních technik učení uměli žáci lépe využívat výsledky své práce a vlastní zkušenosti.

Průběh vzdělávání měl na prvním stupni ve sledovaných oblastech průměrnou úroveň.

Druhý stupeň ZŠ

Český jazyk

Časová dotace odpovídala realizovanému učebnímu plánu. Tématické plány byly vypracované v souladu s učebními osnovami a dařilo se je plnit. Proporcionalita jednotlivých složek předmětu, stejně tak jako návaznost učiva mezi ročníky, byla zachována. Vzdělávací cíle dobře specifikovaly obsah tématu, méně byly některými učiteli promyšleny z hlediska volby metod a forem práce vedoucích k diferencovaným činnostem žáků a uplatňování názorné výuky.

Všichni vyučující splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Výukové prostory umožňují plně realizovat vzdělávání žáků na dobré úrovni a dodržovat psychohygienické zásady. Vhodné pomůcky včetně didaktické techniky byly v době inspekce využity minimálně. Žáci však uměli dobře pracovat s učebnicemi a učebními texty připravovanými učiteli. Prostředí působilo čistě a esteticky, pro výuku sledovaného předmětu bylo málo podnětné.

Organizace sledovaných hodin, i když se výrazně lišila, vždy směřovala k naplnění stanovených cílů. Ty byly správně formulovány z hlediska obsahu probírané látky, méně často byly žákům sděleny činnosti, které povedou k jejich naplnění. Žáci nové poznatky bez zjevných obtíží přijímali v návaznosti na dřívější vědomosti. Míra jejich pochopení byla učiteli průběžně prověřovaná vzhledem k charakteru učiva převážně ústní formou. Z reakcí žáků, kontroly jejich písemností i výsledků klasifikace v žákovských knížkách vyplynulo, že jejich znalosti a dovednosti byly na odpovídající úrovni. Výuka byla vedena v některých hodinách frontálně a strukturována klasicky. Uvedené hodiny se vyznačovaly nevyváženým členěním vyučovacího času určeného pro opakování, které probíhalo většinou formou dlouhého individuálního zkoušení žáků u tabule. Na předávání nových informací žákům učitelem a závěrečné shrnutí včetně procvičení nové látky většinou zbývalo málo času. Naopak vysoce efektivní byla výuka založená na tvořivých kooperativních činnostech žáků, z níž byla zřejmá vysoká metodická zdatnost pedagoga. Avšak ani v těchto hodinách, vnitřně diferencovaných prostřednictvím skupinových činností žáků, nebyl zřejmý individuální přístup k žákům se specifickými vývojovými poruchami učení. Z rozhovorů s učiteli vyplynulo, že o uvedených žácích vědí a snaží se je v souladu s jejich diagnózou zohledňovat. Vyučování probíhalo ve všech hodinách v příznivé atmosféře a zejména v těch hodinách, kde měli žáci možnost aktivního zapojení, byla zřejmá jejich dobrá psychohygienu.

Ve většině sledovaných hodin se dařilo žáky aktivizovat nejen na počátku vyučovací jednotky, ale zejména v jejím průběhu netradičními metodami práce, aktualizací učiva, jeho výchovným působením, uplatněním mezipředmětových vztahů, pozitivním posilováním i zdůvodněnou klasifikací. Žáci byli vedeni k odpovědnosti za samostatnou či skupinovou práci. Naopak v hodinách s převažujícími klasickou strukturou a dominancí učitele byli jen někteří žáci motivováni k aktivitě. Vzhledem k nižší efektivitě výuky, orientované ke splnění vytčeného cíle, nebylo k motivaci využito závěrečné shrnující hodnocení práce žáků.

Příznivá atmosféra posilovala vzájemnou důvěru a slušné chování žáků. Frontální výuka byla založena sice na poměrně vyrovnaném dialogu učitele s žáky, ale širší komunikativní dovednosti žáků se lépe dařilo rozvíjet při kooperativních technikách učení. Ze sledovaných hodin vyplynula snaha vyučujících o spisovné a kultivované vyjadřování.

Plánování a přípravě výuky byly na velmi dobré úrovni. Kvalitní jsou personální podmínky výuky. Ostatní sledované oblasti, materiální a psychohygienické podmínky, organizace, metody a formy práce, motivace a hodnocení i interakce s komunikací, měly průměrnou úroveň. Celková kvalita průběhu a výsledků vzdělávání v českém jazyce byla hodnocena jako průměrná.

Matematika

Časová dotace předmětu odpovídá schválenému učebnímu plánu. Učivo v jednotlivých ročnících bylo v souladu s učebními osnovami. Zpracované tematické plány zajišťovaly návaznost učiva a kontinuitu výuky mezi jednotlivými ročníky. Stanovené výukové cíle byly reálné a odpovídaly aktuálnímu složení třídy a znalostem žáků. Vyučující jsou seznámeni s individuálními plány pro žáky se specifickými poruchami učení. Jejich aplikace však byla pozorována jen v menší části sledovaných hodin. Méně promyšlené časové rozvržení neumožnilo v některých hodinách provést závěrečné shrnutí a zopakování učiva. Vyučující byli na výuku zodpovědně připraveni.

Ve všech hospitovaných hodinách vyučovali matematiku učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Výuka většinou probíhala v kmenových učebnách. Vzhledem k počtu žáků ve třídách jsou prostorové podmínky pro výchovně vzdělávací činnost odpovídající. Učebny jsou čisté, esteticky vyzdobené především pracemi žáků. Nábytek ve třídách je starší, ale dosud funkční. V jedné třídě pracovali žáci ve školních lavicích pouze pro jednoho žáka. Toho využila vyučující, když je nechala před začátkem hodiny seskupit tak, aby žáci mohli co nejlépe pracovat ve skupinách. Výuka je velmi dobře zabezpečena schválenými učebnicemi, které byly využívány ve všech sledovaných hodinách. Ke snadnějšímu pochopení učiva vyučující občas použili jednoduché učební pomůcky.

Zařazení hodin do rozvrhu odpovídalo psychohygienickým požadavkům. Také ostatní psychohygienické zásady byly v průběhu výuky dodržovány, pouze v menší části hospitovaných hodin vyučující nereagovali včas na zvyšující se únavu žáků zařazením vhodné relaxace.

Kvalita výuky ve sledovaných hodinách byla rozdílná. Tradiční frontální výuka, kterou vyučující využili ve větší části sledovaných hodin, vedla k pasivitě většiny žáků. Kontrola výkonů probíhala především u žáků pracujících u tabule, ostatní většinou neměli zpětnou vazbu své úspěšnosti. V hodinách, kde bylo využito kooperativních metod, samostatných prací rozvíjejících logické myšlení a mezipředmětových vztahů, byla aktivita žáků a efektivita využití vyučovacího času vyšší. Většina žáků prokazovala znalosti početních výkonů s desetinnými čísly, dovednosti při rýsování geometrických příkladů, vhodně využívala získané vědomosti při řešení rovnic. Pouze aplikace teoretických pouček pro početní výkony s celými čísly dělala některým z nich problémy.

Vstupní motivace byla pozorována ojedinele, většinou byli žáci pouze seznámeni s cílem hodiny. Průběžná motivace se vyskytovala mnohem častěji a měla na aktivitu žáků velmi dobrý vliv. Vyučující volbou vhodných příkladů často využívali životní zkušenosti žáků. Hodnocení známkami bylo objektivní, ve většině případů zdůvodněné. Pozitivně na žáky působila pochvala. Kvalitní práce s chybou byla zaznamenána ve většině sledovaných hodin. Závěrečné zhodnocení výkonů žáků bylo pozorováno ojedinele.

Vyučování probíhalo většinou v klidné atmosféře, jen v hodinách, kde byla zařazena skupinová práce, vládlo živější pracovní klima a byl vytvářen prostor pro rozvoj vzájemných komunikativních dovedností mezi žáky. V průběhu hodin s tradiční výukou převládal výklad učitele a vzájemná komunikace mezi žáky byla pozorována výjimečně. Ve všech sledovaných hodinách žáci dodržovali dohodnutá pravidla chování a vyučující respektovali osobnost žáka.

Personální podmínky výuky matematiky byly vynikající. Nedostatky se vyskytly v oblasti organizace, forem a metod, která byla hodnocena jako průměrná. Ve všech ostatních sledovaných oblastech byla úroveň výuky velmi dobrá. Celkově byla kvalita vzdělávání sledovaného předmětu hodnocena jako velmi dobrá.

Společenskovední předměty (občanská výchova, dějepis)

Plánování sleduje plnění učebních osnov v návaznosti mezi jednotlivými ročníky. Hodinová dotace sledovaných předmětů odpovídá učebním dokumentům. Výukové cíle, převážně správně formulované, plnily často funkci výrazné vstupní motivace, ne vždy však byly zcela naplněny. Příprava pedagogů se kvalitativně lišila realizací výukových postupů v závislosti na jejich dosažené odborné způsobilosti a metodických zkušenostech.

Odborná a pedagogická způsobilost není plně zajištěna. Kvalita vzdělávání byla výrazně ovlivněna absencí požadovaného vzdělání jednoho pedagoga i jeho poměrně krátkou praxí. Výuka probíhala v kmenových třídách umožňujících vzdělávání i dodržování psychohygienických zásad na požadované úrovni. V dějepisu žáci prokázali schopnost pracovat s učebnicemi i historickými mapami i jinými doplňujícími pomůckami. V hodinách občanské výchovy neměli učebnice k dispozici, převážně pracovali s učebními materiály připravenými učiteli. Didaktická technika nebyla využita.

Struktura vyučování se v hospitovaných hodinách výrazně lišila. Pevně se nové učivo dařilo velmi dobře rozvíjet na základě dříve získaných znalostí žáků, jejich všeobecného rozhledu a ve spojení s jeho praktickým využitím. Metody práce, založené na samostatných a skupinových činnostech, vytvářely dostatečný prostor pro aktivitu žáků. Učitelé byli se žáky v neustálém kontaktu, jejich činnost nenásilně koordinovali, sledovali a slovně hodnotili. Tím navozovali příznivou atmosféru a dosahovali vysoké efektivity práce. V jednom případě však dobře míněná snaha učitele nebyla plně zúročena. Skupinová práce žáků v průběhu hodiny ztrácela svoji účinnost a postupně přerostla ve frontální styl výuky s dominancí učitele. Z hlediska obsahu nebylo učivo přehledně strukturované vzhledem k vytčenému cíli. Jeho příliš obecná formulace zamlžovala skutečnost, čemu se mají žáci naučit. Při vyvozování učiva se projevila nedostatečná odborná zdatnost učitele, žákovské vstupy nebyly z hlediska správnosti tříděny. Pozornost žáků se postupně rozptylovala a vyučovací čas se nepodařilo efektivně využít. Menší část hospitovaných hodin nebyla ukončena shrnutím a vyhodnocením práce žáků. Většinou ve sledované výuce žáci prokazovali velmi dobré znalosti a schopnost získané poznatky nejen třídít, ale také syntetizovat v širších souvislostech a vztazích. Hodiny diskusního typu vedly žáky k přemýšlení, řešení modelových situací i vyjadřování vlastních názorů a postojů k probíranému tématu.

V některých hodinách se projevila výrazná vstupní motivace, která neztrácela svoji účinnost ani v dalším průběhu výuky. K motivaci výrazně přispívalo i výchovné využití probírané látky. Hodiny byly doplněny vhodnými ukázkami z literatury, obrazovým materiálem i zajímavostmi prezentovanými žáky i učiteli. Vyučující zadávali žákům tvořivé úkoly a všestranně jim umožňovali aktivní zapojení do výuky. Reálné úkoly vycházející z praxe žáci ochotně a úspěšně plnili. Jen ojediněle se motivace žáků postupně vytrácela a jejich navozená aktivita přerůstala v nekázeň. Vzhledem k charakteru obou předmětů učitelé volili spíše metodu pozitivního posilování žáků průběžným hodnocením jejich úspěšnosti. Z kontroly zápisů v žákovských knížkách vyplynulo, že je méně pozornosti věnováno klasifikaci občanské výchovy.

V převažující části hodin byli žáci vedeni k uplatnění svých znalostí a společenských dovedností prostřednictvím komunikace. K tomuto účelu sloužily vhodné referáty, otevřená

diskuse k problémovým otázkám, tříbení postojů k nové látce, využívání mezipředmětových vztahů i prezentace výsledků samostatné či skupinové práce před spolužáky. Jen ojediněle příliš dominantní projev učitele vedl k nekoordinovanému projevu žáků, který postupně přerůstal ve hluk zvyšující únavu. Tím se zhoršovala psychohygienu výuky zejména v závěru vyučování. Učitelé většinou dbali na spisovně vyjadřování žáků.

Kvalita výuky se ve sledovaných hodinách výrazně lišila. Převážně měla velmi dobrou úroveň, jen v jedné hodině byla hodnocena jako ještě vyhovující. Plánování bylo většinou promyšlené a na velmi dobré úrovni. Podmínky výuky stejně jako organizace, metody a formy práce měly průměrnou úroveň. Motivace spojená s pozitivním hodnocením výkonů žáků byla hodnocena jako velmi dobrá. Převážně vyrovnaná vzájemná komunikace měla průměrnou úroveň. Celkově byla kvalita vzdělávání ve společenskovědních předmětech průměrná.

Fyzika

Plánování výchovně vzdělávací práce ve fyzice bylo v souladu s realizovaným vzdělávacím programem. Časová dotace odpovídala schválenému učebnímu plánu a obsah učiva byl ve shodě s osnovami. Zpracované tematické plány pro jednotlivé ročníky zajišťovaly návaznost a kontinuitu probíraného učiva. Výukové cíle navazovaly na předcházející učivo a v hospitovaných hodinách se je většinou dařilo plnit.

Jeden ze dvou vyučujících nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Tato skutečnost se v některých sledovaných hodinách nepříznivě promítala především ve volbě použitých forem a metod práce.

Kabinet fyziky je vybaven zastaralými, často nefunkčními učebními pomůckami. Škola má vybudovanou odbornou učebnu, kterou vyučující využívali k výuce pouze částečně. Starší nábytek i málo nápaditá výzdoba odborné učebny nevytvářely příliš podnětné prostředí pro výuku daného předmětu. Žáci měli k dispozici vhodné učebnice a ve všech hospitovaných hodinách je ke své práci využívali. Pokusy prováděné pomocí jednoduchých didaktických pomůcek přispívaly k snadnějšímu pochopení učiva, využití didaktické techniky nebylo zaznamenáno. Zařazení hodin fyziky do výuky odpovídalo psychohygienickým zásadám. Tempo výuky odpovídalo možnostem žáků. V některých sledovaných hodinách nebylo zajištěno dostatečné osvětlení. Zařazení relaxačních činností při patrné únavě žáků a snižující se pozornosti bylo zaznamenáno ojediněle.

Výukové cíle byly stanoveny spíše vzhledem k činnostem učitele než znalostem žáků. Tradiční stavba všech sledovaných hodin neposkytovala dostatek prostoru k aktivitě a uplatnění všem žákům. Nové učivo bylo předkládáno především formou výkladu. Demonstrační pokusy, které názorností přispívaly k lepšímu pochopení učiva, byly zařazeny do výuky v menší míře. Učivo bylo předkládáno žákům věcně a odborně správně. Vyučující dbali na přesné fyzikální vyjadřování a správný zápis příkladů, vhodně volené příklady rozvíjely logické myšlení žáků.

Vstupní motivace využili vyučující pouze ojediněle. Průběžně byli žáci motivováni volbou vhodných příkladů z praxe, mezipředmětových vztahů a využitím životních zkušeností. Příležitostí k zařazení demonstračních pokusů, které by vedly ke zvýšení aktivity a pozornosti žáků, nedokázali vyučující v plné míře využít. Shrnutí a zopakování látky v závěru buď chybělo nebo proběhlo bez zapojení žáků. Klasifikace odpovídala znalostem a dovednostem žáků a většinou byla zdůvodněná.

Tradiční výuka a dominující projev vyučujících neumožňoval dostatečný rozvoj komunikativních dovedností žáků. Prostor pro vyjádření myšlenek a názorů žáků formou souvislého slovního projevu se vyskytl pouze sporadicky. K žákům měli vyučující pěkný

vztah, respektovali jejich osobnost a snažili se vytvořit příjemnou pracovní atmosféru. Chování žáků ve sledovaných hodinách bylo bezproblémové.

Plánování a příprava výuky fyziky byly hodnoceny velmi dobře, ve všech ostatních sledovaných oblastech i celkově byla kvalita výuky hodnocena jako průměrná.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti na druhém stupni

Při hodnocení výsledků výuky nebyly využity standardizované evaluační nástroje. Kvalita výuky ve sledovaných předmětech z hlediska použitých forem a metod byla hodnocena jako průměrná. Ve všech sledovaných hodinách byla navozena klidná pracovní atmosféra, vyučující měli velmi pěkný vztah k žákům a ti respektovali dohodnutá pravidla chování. Většina žáků prokazovala velmi dobré znalosti praktické dovednosti. Negativem jsou chybějící nebo zastaralé učební pomůcky, nevyužívaná didaktická technika v průběhu hospitovaných hodin a malý prostor pro rozvoj komunikativních dovedností žáků.

Celkově měla kvalita sledované výuky na druhém stupni průměrnou úroveň.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Vypracovaný koncept trvalého rozvoje školy nemá vymezenou dobu platnosti. Vychází z analýzy místních podmínek a demografického vývoje. Je zaměřen na vytváření pozitivních vztahů mezi žáky, formování osobnosti žáka, zavádění moderních vyučovacích metod do výuky a vzdělávání pedagogických pracovníků. Konkrétněji je koncepce rozpracována v ročním plánu školy, se kterým vedení průběžně pracuje. Krátkodobé měsíční plány, v nichž jsou uvedeny jednotlivé úkoly pro dané období, jsou většinou termínované, ale občas chybí určení zodpovědnosti za splnění jednotlivých úkolů. Zatím se nedaří prosazovat moderní vyučovací metody do výuky všech předmětů, což je v rozporu s koncepcí a její proklamovanou podporou pedagogickými pracovníky.

Vedení školy nemá vypracovaný plán čtyřletého cyklu učebního plánu Základní škola č. j. 16 847/96-2 pro 2. stupeň. V 9. třídách tak nebyla dodržena minimální hodinová dotace v předmětu výtvarná výchova ve výši 6 hodin pro 6. – 9. ročník. Předmět byl dotován pouze 5 hodinami.

Plán výchovné poradkyně pro 1. stupeň je zaměřen především na přechod žáků z MŠ do ZŠ a na práci s problémovými žáky. Plánování činnosti výchovného poradce pro 2. stupeň preferuje především profesní orientaci žáků. Vypracovaný minimální preventivní program má spíše formální charakter. Plán práce školní družiny má velmi dobrou úroveň. Nabídka nepovinných a volitelných předmětů, zájmových útvarů a mimoškolní činnosti je pestrá, odpovídá zájmům a potřebám žáků. Individuální plány pro žáky se specifickými poruchami učení jsou vypracovány a vyučující příslušných předmětů je mají k dispozici. Jejich aplikace v hospitovaných hodinách však byla pozorována v menší míře.

Celková kvalita plánování je na průměrné úrovni.

Organizování

Organizování spolu s plánováním tvoří harmonický celek a pokrývá všechny činnosti školy. Organizace školy je přehledně zakotvena v organizačním řádu a schématu řízení

základní školy. Uvedené materiály přesně definují systém umožňující operativní řízení. Každý zaměstnanec převzal svou pracovní náplň, která konkrétně stanovuje jeho povinnosti i další činnosti spojené s výkonem jeho povolání. O přesčasové práci jsou dle potřeby uzavírány se zaměstnanci dohody. Někteří pedagogičtí pracovníci jsou ústně pověřeni vedením a kontrolou dílčích úseků provozu školy. Jejich specifické úkoly jsou zveřejněny na nástěnce ve sborovně. Vedení školy umožňuje zaměstnancům podíl na řízení prostřednictvím operativních porad a pravidelných pedagogických rad. Tím je zajištěna koordinace školní i mimoškolní činnosti školy. Zápisy z pedagogických rad jsou přehledně vedeny, obsahují dosahované výsledky žáků ve výchově a vzdělávání a zahrnují i další pedagogickou problematiku. Nezahrnují koordinaci činností úseku výchovného poradenství a drogové prevence. Usnesení plynoucí ze závěrů pedagogických rad jsou přítomnými akceptována. Plynulý chod školy je zajištěn především rozvrhem hodin a režimem školy pro žáky. Ti se k němu mohli vyjádřit a některé jejich připomínky jsou vedením školy do uvedeného dokumentu zapracovány. Přesto dostatečně nezahrnuje práva žáků. Při kontrole rozvrhu hodin a přestávek nebyl zjištěn rozpor s dikcí vyhlášky o základní škole. V době delších přestávek po druhé a třetí vyučovací hodině škola organizuje ozdravný pobyt žáků dle počasí v tělocvičně nebo v okolí školy. V rámci pitného režimu jim zprostředkovává možnost zakoupení mléka, jiných mléčných výrobků i využití nápojového automatu. Povinná dokumentace školy je vedena v plné šíři na předepsaných formulářích. Nad rámec svých běžných povinností organizuje škola řadu zájmových aktivit, žáci se zúčastňují soutěží a olympiád, v nichž dosahují umístění na předních místech. V době mimo vyučování pomáhají žákům se zjištěnými specifickými vývojovými poruchami učení asistentky. Ke sjednocení klasifikace slouží vypracovaná vnitřní komplexní směrnice zahrnující klasifikaci prospěchu, chování i možnosti hodnocení žáků se specifickými vývojovými poruchami učení a chování. V pozadí dosud zůstává péče o talentované žáky. Při hospitační činnosti v době inspekce bylo zjištěno, že individuální přístup k žákům se daří lépe realizovat na prvním stupni základní školy.

Informační systém funguje pružně a je zajišťován standardními postupy. Klade důraz na prokazatelnou informovanost rodičů v případě zhoršeného prospěchu žáků či jejich poklesků v chování. Konzultační hodiny nabízené rodičům nejsou zveřejněny v žákovských knížkách žáků všech ročníků ani v budově školy. Vyčerpávající souhrn informací poskytuje výroční zpráva školy. Důležité informace jsou zveřejněny na přístupném místě ve školní budově.

Organizování má celkově průměrnou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka při vedení a motivování pracovníků vychází ze znalosti prostředí, potřeb školy a schopností jednotlivých pracovníků. Na velmi dobré úrovni je spolupráce se zřizovatelem, který se v rámci svých možností snaží školu podporovat. Operativní řízení školy i pedagogických pracovníků je funkční, ale s kontrolní činností netvoří zcela provázaný systém. Demokratickým stylem řízení ředitelka vytváří podmínky pro uplatnění iniciativy a tvořivosti pracovníků. Řešení problémů a analýza výsledků výchovně vzdělávacího procesu jsou prováděny na pedagogických radách a pružně při osobních kontaktech. Při udělování úvazků je důsledně využíváno odbornosti učitelů. Velký důraz klade ředitelka na další vzdělávání pedagogických pracovníků především v oblasti moderních vyučovacích metod, partnerských vztahů mezi učiteli a žáky i žáky mezi sebou, na rozvoj osobnosti dítěte a péči o žáky se specifickými poruchami učení. Většina vyučujících možnosti dále se vzdělávat využívá a získané zkušenosti si vyměňují v rámci metodického sdružení, předmětových komisí a konáním workshopů s ukázkami získaných poznatků. Systém metodického vedení

méně zkušených učitelů není dokonale propracován. K poskytování osobního ohodnocení jsou zpracována kritéria, se kterými byli pracovníci seznámeni, pro udělování mimořádných odměn hodnotová měřítko vytvořena nejsou. Sebehodnocení školy je zpracováno do výroční zprávy.

Pracovníci školy jsou velmi dobře vedeni a motivováni.

Kontrolní mechanismy

Ve škole funguje systém vnitřní kontroly vůči celé organizační struktuře. V oblastech kontroly pedagogické dokumentace zjistila Česká školní inspekce drobné formální nedostatky, které byly v průběhu inspekce většinou odstraněny. Hospitační činnost není v současné době pravidelná a provádí se z důvodů jiných priorit velmi málo. Z dřívějších záznamů však vyplývá, že analýza zjištěných nedostatků se provádí. Chybí však následná kontrola přijatých opatření. Při zjišťování průběhu výchovně vzdělávací činnosti se ředitelka a zástupkyně školy zaměřují jednak na obsah vzdělávání, jednak na samotnou kvalitu výuky a oblasti, které více podporují rozvoj osobnosti žáků. Kontrola je méně zaměřena na oblast individualizace vzdělávání, motivaci, sebehodnocení žáků, na práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, komunikaci a spolupráci mezi žáky. Škola teprve začíná využívat evaluační nástroje pro sledování kvality práce pedagogů a hodnocení úrovně výsledků učení žáků.

Kontrolní mechanismy jsou na průměrné úrovni.

Hodnocení podmínek vzdělávání

I když má škola v plánování, organizování i kontrolních činnostech rezervy, je pro vzdělávání vytvořen provázaný systém. V 9. třídách nebyla dodržena minimální hodinová dotace v předmětu výtvarná výchova v průběhu čtyřletého cyklu učebního plánu vzdělávacího programu Základní škola č. j. 16 847/96-2. Organizování je podloženo vnitřními závaznými předpisy. Při kontrole povinné dokumentace školy byly zjištěny drobné nedostatky, které byly v průběhu inspekce většinou odstraněny. Péči o talentované žáky je věnována menší pozornost. Koordinace činností v oblasti výchovného poradenství a drogové prevence není zcela propracována. Informace jsou předávány pružně uvnitř i vně školy a jsou chráněny před zneužitím. Vedení a motivování pracovníků je velmi dobré.

Celkově má kvalita podmínek vzdělávání průměrnou úroveň.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM
--

Hodnocení efektivity čerpání NIV

Finanční prostředky, které ZŠ obdržela ze státního rozpočtu, byly v kontrolovaném období, tj. 07 - 12/2001, beze zbytku vyčerpány, což škola prokázala předložením požadovaných dokladů.

Hodnocení efektivnosti čerpání mzdových prostředků

Všechny závazné ukazatele mzdové regulace - limit počtu zaměstnanců a limit čerpání mzdových prostředků - byly v kontrolovaném období, tj. 07-12/2001, na základní škole splněny a prostředky státního rozpočtu byly vyčerpány beze zbytku a v souladu s platnými právními předpisy.

Při vyplácení jednotlivých složek mzdy, nárokových i nenárokových, se škola řídí nařízením vlády č. 251/1992 Sb., o platových poměrech zaměstnanců rozpočtových a některých dalších organizací.

Vnitřní mzdový předpis není na ZŠ doposud vypracován a využíván.

Kontrolou tvorby a čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb v období roku 2001 nebylo zjištěno porušení závazných právních předpisů.

Pro období 07-12/2001, kdy základní škola hospodařila s fondem kulturních a sociálních potřeb jako samostatný právní subjekt, však nebyly zpracovány zásady ani rozpočet čerpání těchto prostředků tak, jak požaduje vyhláška č. 310/1995 Sb., o FKSP v platném znění.

Hodnocení efektivnosti čerpání ONIV

Příspěvek poskytnutý ze státního rozpočtu na ostatní neinvestiční výdaje byl využit v kontrolovaném období v souladu s platným právním předpisem na nákup učebnic, učebních pomůcek, cestovné, osobní ochranné pracovní prostředky, školení a vzdělávání pracovníků, energii, pohonné hmoty, opravy a udržování, odpisy HIM a ostatní nakupované služby.

V přepočtu na jednoho žáka bylo vyčerpáno na učebnice a učební pomůcky 89,90 Kč, na další vzdělávání 56,40 Kč.

Účetní doklady související s čerpáním ONIV ze státního rozpočtu splňují všechny náležitosti vyplývající z platného právního předpisu.

Hodnocení efektivnosti čerpání účelových prostředků

V kontrolovaném období - 07-12/2001 ZŠ Prušánky obdržela ze státního rozpočtu 8,5 tisíce Kč na další vzdělávání pedagogických pracovníků. Tato částka byla v uvedeném období beze zbytku vyčerpána, což bylo ověřeno z předložených dokladů.

Hodnocení efektivnosti čerpání investičních prostředků

V roce 2001 základní škola neobdržela ze státního rozpočtu žádné investiční prostředky.

Hodnocení výroční zprávy o hospodaření školy

K datu provádění kontroly nebyla výroční zpráva o hospodaření za rok 2001 na ZŠ Prušánky zpracována.

Hodnocení efektivnosti využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům

Finanční prostředky státního rozpočtu byly v kontrolovaných oblastech vzhledem k účelu jejich poskytnutí a k učebním dokumentům využity efektivně.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Školní družina

Součástí základní školy je školní družina s dvěma odděleními. Počet zapsaných žáků je v souladu s kapacitou stanovenou příslušnou právní normou. Do školní družiny dochází žáci 1. - 5. ročníku. Délka provozu v ranních i odpoledních hodinách byla stanovena po dohodě s rodiči.

Školní družina užívá samostatné prostory v oddělené části školní budovy. Herny jsou prostorné, estetické. Vybavení drobnými a společenskými hrami nebo konstruktivními stavebnicemi je průměrné, materiálu pro výtvarné a pracovní činnosti je dostatek. Děti mají k dispozici dva počítače, které využívají převážně k zábavným činnostem (počítačové hry). Odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti se pravidelně střídají, dětem je ponechán dostatečný prostor pro spontánní aktivity. Aktivity ve školní družině jsou pestré, děti se účastní i různých akcí (karnevaly, vystoupení atd.) Při svých činnostech mají okamžitou zpětnou vazbu prostřednictvím individuální pomoci i hodnocení ze strany vychovatelek. V průběhu inspekce žáci respektovali dohodnutá pravidla jednání, měli prostor pro komunikaci i pro vyjádření svých názorů a postojů.

Celkové řízení školní družiny po stránce organizační i výchovně vzdělávacích činností je na velmi dobré úrovni. Povinná dokumentace školní družiny je řádně vedená. Plánování činností je konkrétní, stručné a má určitý systém. Řád školní družiny je zpracován přehledně a funkčně. Vyvážený režim dne umožňuje každodenní pobyt venku. Pitný režim ve školní družině je zajištěn částečně. Výchovně vzdělávací činnost zabezpečují dvě vychovatelky, z nichž jedna nemá požadovanou kvalifikaci. Vedoucí vychovatelka se pravidelně účastní seminářů a metodických sdružení školní družiny. Získané poznatky uplatňuje při výchovně vzdělávacích činnostech a metodicky vede další vychovatelku. Obě vychovatelky spolupracují s učitelkami základní školy jak v oblasti řešení výchovných problémů dětí, tak při organizaci mimoškolních akcí a dalších aktivit.

V rámci školní družiny mohou žáci navštěvovat zájmové kroužky - zdravotní, výtvarný a kroužek ručních prací. Školní družina umožňuje žákům přípravu na vyučování a to po domluvě s rodiči. Stravování je zajištěno ve školní jídelně, kultuře stolování je věnována náležitá péče.

Činnost školní družiny je hodnocena jako velmi dobrá.

Prevence a výskyt sociálně patologických jevů

Součástí orientační inspekce byla i tematická inspekce týkající se prevence a výskytu sociálně patologických jevů.

Metodické pokyny MŠMT č. j. 14 514/2000-51 a č. j. 28 275/2000-22 nebyly ve škole v době inspekce k dispozici. Pro prevenci sociálně patologických jevů je zpracován Minimální preventivní program. Není vypracován komplexně, vymezuje spíše koncepční

záměry než metodologické postupy. Je zaměřen na oblast vzdělávání, organizace i spolupráce s rodiči, avšak ve většině oblastí je nastíněn obecně (nerespektuje např. věk a osobnostní zvláštnosti žáků, do výuky není začleňován diferencovaně podle věkových kategorií). Problematikou sociálně patologických jevů je pověřen metodik prevence. Pravidelně se vzdělává na seminářích, získané poznatky uplatňuje spolu s dalšími vyučujícími především v hodinách občanské a rodinné výchovy. Poznatky přenáší i ostatním učitelům, avšak chybí zde zpětná vazba o jejich realizaci a efektivním zařazení do výuky. Učitelé nejsou v této oblasti systematicky vzděláváni. V oblasti prevence se ve škole s úspěchem realizují peer programy, žáci se účastní besed, pobytových akcí, rozhovorů na danou tematiku, ve výuce jsou seznamováni se zásadami Zdravého životního stylu, jsou zapojeni do volnočasových aktivit. Žákům není dosud ve škole k dispozici schránka důvěry, avšak nástěnka umístěná na chodbě školy obsahuje podnětné informace o drogách i šikaně. Se svými problémy se žáci často obrací na metodika prevence. Případný výskyt negativních jevů škola důsledně šetří a řeší ve spolupráci s rodiči a případně i dalšími subjekty (Policie ČR). Ve škole se vyskytl případ šikany, který byl řešen a uzavřen s příslušným postihem v souladu se školním řádem.

Škola věnuje problematice sociálně patologických jevů dostatečnou pozornost. Program prevence však není rozpracován komplexně. Chybí příslušné metodické pokyny, které by mohly být přínosem nejen k celkovému pojetí, ale především k vytvoření efektivního systému.

Škola se problematikou sociálně patologických jevů zabývá, nemá však vytvořen potřebný systém a při současném způsobu plánování a realizace je účinnost prevence méně efektivní.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zřizovací listina vydaná pod č. j. 230/2001 ze dne 3. 5. 2001
- Rozhodnutí MŠMT o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 7. 2001 ze dne 29. 6. 2001 pod č. j. 19 926/01-21
- Trvalý rozvoj školy - vypracovaný v roce 2001, rámcový plán práce (celoroční), měsíční plány
- Smlouva o bezplatném pronájmu uzavřená mezi Obcí Prušánky a ZŠ Prušánky dne 8. 6. 2001
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2000/01
- Rozpracovaný učební plán podle učebních dokumentů Základní škola č. j. 16 847/96-2 pro školní rok 2001/02
- Organizační řád Základní školy Prušánky, organizační schéma řízení ZŠ, režim školy pro žáky (školní řád), náplně práce zaměstnanců, dohody o přesčasové práci, kompetence pracovníků
- Rozvrh hodin a přestávek platný v době inspekce
- Třídní knihy školního roku 1998/99, 1999/2000, 2000/01, 2001/02
- Třídní výkazy a katalogové listy školního roku 2001/02, protokoly o komisionálních zkouškách za školní roky 2000/01 a 2001/02, kniha úrazů
- Zápisy z pedagogických rad, zápisy z provozních porad
- Přehled dozorů ve školním roce 2001/02

- Přehled nepovinných a volitelných předmětů a zájmových útvarů ve školním roce 2001/02
- Klasifikační řád
- Plány výchovných poradců na školní rok 2001/02
- Plán práce školní družiny na školní rok 2001/02
- Tématické plány učitelů ve sledovaných předmětech na školní rok 2001/02
- Individuální plány integrovaných žáků ve školním roce 2001/02
- Minimální preventivní program sociálně patologických jevů pro školní rok 2001/02
- Podkladová dokumentace a hospitační záznamy ČŠI, dotazník pro ředitele před inspekcí
- Výkaz o Základní škole podle stavu k 30. 9. 2001 ze dne 3. 10. 2001
- Přehled DVPP za rok 2001
- Výkaz P1-04 za období 07-12/2001
- Rozpočet na rok 2001 k 1. 11. 2001
- Výkaz zisku a ztráty UČOÚPO 4-02 sestavený k 31. 12. 2001
- Personální dokumentace, osobní spisy pedagogických zaměstnanců ZŠ Prušánky
- Prvotní doklady – faktury týkající se čerpání příspěvků ze státního rozpočtu a hospodaření s FKSP za období 2001

ZÁVĚR

Z hlediska průběhu a výsledků vzdělávání měla kvalita výuky ve sledovaných oblastech na prvním i druhém stupni průměrnou úroveň.

V oblasti podmínek vzdělávání, které tvoří ucelený systém, byly zjištěny rezervy v plánování, organizování a při kontrolní činnosti. Protože pozitiva a negativa byla ve sledovaných oblastech v rovnováze, hodnotila ČŠI kvalitu podmínek vzdělávání celkově jako průměrnou.

Činnost školní družiny byla hodnocena jako velmi dobrá, účinnost prevence sociálně patologických jevů je méně efektivní.

Při kontrole efektivity čerpání prostředků ze státního rozpočtu nebyly zjištěny nedostatky.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Ladislav Fiala	Ladislav Fiala v. r.
Členové týmu	Mgr. Eva Šefránková	Eva Šefránková v. r.
	Mgr. Ludmila Šimáčková	Ludmila Šimáčková v. r.
	PaedDr. Petr Zábranský	Petr Zábranský v. r.

Další zaměstnanci ČŠI: Helena Svobodová

Ve Znojmě dne 25. února 2002

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 28. 3. 2002

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Alena Kristová

Alena Kristová v. r.

podpis

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel(ka) školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Jihomoravského kraje odbor školství	2002-04-19	97/2002
Obec Prušánky	2002-04-19	98/2002

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány